

ONTVANGEN 27 JUL 2017

B201710117

Gemeenteraad Heerhugowaard
Postbus 390
1700 AJ Heerhugowaard

Hertog Aalbrechtweg 5
1823 DL Alkmaar
072 792 01 10
www.ppo-nk.nl

Alkmaar, 24 juli 2017

Betreft: Jaarverslag 2016 Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland

Geachte Gemeenteraad,

Voor u ligt het tweede jaarverslag van Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland (PPO-NK). Dit jaarverslag geeft u een beeld van de belangrijkste ontwikkelingen in 2016. Welke resultaten hebben we bereikt? Welke verbeterpunten constateren we? U leest het in dit verslag.

Met vriendelijke groet,

Astrid Ottenheim,
algemeen directeur

Perspectief voor ieder kind.

Ons samenwerkingsverband verenigt 14 regionale schoolbesturen. Wij vinden dat ieder kind recht heeft op goed onderwijs. Daarom verbinden we onderwijsprofessionals, medewerkers jeugdhulp, kinderen en ouders. Samen werken we aan passend onderwijs.

passend
primair
onderwijs
noord-kennemerland

JAARVERSLAG 2016

Voorwoord

Voor u ligt het tweede jaarverslag van Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland (PPO-NK). Dit jaarverslag geeft u een beeld van de belangrijkste ontwikkelingen in 2016. Welke resultaten hebben we bereikt? Welke verbeterpunten constateren we? U leest het in dit verslag.

Sinds de start van passend onderwijs in 2014 hebben wij ons samen met de leerkrachten, scholen en schoolbesturen stevig ingezet om ieder kind in onze regio een passende plek in het onderwijs te bieden. Wij hebben de afgelopen jaren veel geleerd en zijn trots op de organisatie die er nu staat. Die vormt een solide basis om verder te groeien.

Wat is passend onderwijs?

Passend onderwijs is onderwijs dat past. Het onderwijs wordt afgestemd op de behoeften van het kind en wordt zo veel mogelijk op een reguliere basisschool gegeven. Heeft een kind extra ondersteuning nodig? Dan bekijkt de school samen met de ouders hoe die ondersteuning kan worden geboden. Onze consulenten helpen daarbij.

Flinke stappen

Terugkijkend zien we dat in 2016 opnieuw flinke stappen vooruit zijn gezet: we hebben een vrijwel dekkend netwerk aan voorzieningen om kinderen in de regio te bieden wat ze nodig hebben. We werken steeds meer in een cultuur waarin we samen optrekken, samen leren en samen creëren. Zo leren we van elkaar en met elkaar. We zien dat het vertrouwen in de gezamenlijke inspanningen groeit. De professionals zijn zich steeds meer bewust van hun eigen rol en verantwoordelijkheden.

Passend onderwijs draait vooral om vertrouwen. Vertrouwen komt niet vanzelf; dat groeit door in een open dialoog samen te werken. Wij willen dat elke dag waarmaken door de goede dingen goed te doen. Door te laten zien dat 'perspectief voor ieder kind' geen loze belofte is.

We zien gelukkig dat we hiermee op de goede weg zijn en dat het maatschappelijk vertrouwen groeit. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het in 2016 verschenen rapport van de Inspectie van het Onderwijs. De Inspectie was positief over de ontwikkeling die wij doormaken en was onder de indruk van de vele vorderingen die sinds het vorige inspectiebezoek zijn gemaakt.

Ook onze scholen hebben dit jaar te kennen gegeven dat passend onderwijs steeds beter van de grond komt. Het delen van kennis en informatie, de integrale benadering (één kind, één plan en één regisseur) en het partnerschap met ouders zien zij als betekenisvolle elementen. De scholen ervaren de ondersteuning en inspanningen van onze consulenten als waardevol. Uit gesprekken met ouders blijkt dat zij de onafhankelijke en deskundige begeleiding van de consulenten positief waarderen.

Verder op weg

We mogen dus tevreden zijn over de ontwikkeling van ons samenwerkingsverband. Er zijn waardevolle stappen gezet. Maar passend onderwijs is nooit klaar.

Dat brengen we ook tot uitdrukking in ons nieuwe 'Ondersteuningsplan 2017–2021' waaraan we in 2016 intensief hebben gewerkt. De komende jaren staan in het teken van een verdere doorontwikkeling, professionalisering en finetuning: van opbouwen naar doorbouwen.

Vanuit het stevige fundament dat de afgelopen jaren is gelegd gaan we door op de ingeslagen weg.

Ik wens u veel leesplezier!

Astrid Ottenheim,
algemeen directeur

passend
primair
onderwijs
noord-kennemerland

JAARVERSLAG 2016

Voorwoord

Voor u ligt het tweede jaarverslag van Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland (PPO-NK). Dit jaarverslag geeft u een beeld van de belangrijkste ontwikkelingen in 2016. Welke resultaten hebben we bereikt? Welke verbeterpunten constateren we? U leest het in dit verslag.

Sinds de start van passend onderwijs in 2014 hebben wij ons samen met de leerkrachten, scholen en schoolbesturen stevig ingezet om ieder kind in onze regio een passende plek in het onderwijs te bieden. Wij hebben de afgelopen jaren veel geleerd en zijn trots op de organisatie die er nu staat. Die vormt een solide basis om verder te groeien.

Wat is passend onderwijs?

Passend onderwijs is onderwijs dat past. Het onderwijs wordt afgestemd op de behoeften van het kind en wordt zo veel mogelijk op een reguliere basisschool gegeven. Heeft een kind extra ondersteuning nodig? Dan bekijkt de school samen met de ouders hoe die ondersteuning kan worden geboden. Onze consulenten helpen daarbij.

Flinke stappen

Terugkijkend zien we dat in 2016 opnieuw flinke stappen vooruit zijn gezet: we hebben een vrijwel dekkend netwerk aan voorzieningen om kinderen in de regio te bieden wat ze nodig hebben. We werken steeds meer in een cultuur waarin we samen optrekken, samen leren en samen creëren. Zo leren we van elkaar en met elkaar. We zien dat het vertrouwen in de gezamenlijke inspanningen groeit. De professionals zijn zich steeds meer bewust van hun eigen rol en verantwoordelijkheden.

Passend onderwijs draait vooral om vertrouwen. Vertrouwen komt niet vanzelf; dat groeit door in een open dialoog samen te werken. Wij willen dat elke dag waarmaken door de goede dingen goed te doen. Door te laten zien dat 'perspectief voor ieder kind' geen loze belofte is.

We zien gelukkig dat we hiermee op de goede weg zijn en dat het maatschappelijk vertrouwen groeit. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het in 2016 verschenen rapport van de Inspectie van het Onderwijs. De Inspectie was positief over de ontwikkeling die wij doormaken en was onder de indruk van de vele vorderingen die sinds het vorige inspectiebezoek zijn gemaakt.

Ook onze scholen hebben dit jaar te kennen gegeven dat passend onderwijs steeds beter van de grond komt. Het delen van kennis en informatie, de integrale benadering (één kind, één plan en één regisseur) en het partnerschap met ouders zien zij als betekenisvolle elementen. De scholen ervaren de ondersteuning en inspanningen van onze consulenten als waardevol. Uit gesprekken met ouders blijkt dat zij de onafhankelijke en deskundige begeleiding van de consulenten positief waarderen.

Verder op weg

We mogen dus tevreden zijn over de ontwikkeling van ons samenwerkingsverband. Er zijn waardevolle stappen gezet. Maar passend onderwijs is nooit klaar.

Dat brengen we ook tot uitdrukking in ons nieuwe 'Ondersteuningsplan 2017–2021' waaraan we in 2016 intensief hebben gewerkt. De komende jaren staan in het teken van een verdere doorontwikkeling, professionalisering en finetuning: van opbouwen naar doorbouwen.

Vanuit het stevige fundament dat de afgelopen jaren is gelegd gaan we door op de ingeslagen weg.

Ik wens u veel leesplezier!

Astrid Ottenheim,
algemeen directeur

Leeswijzer

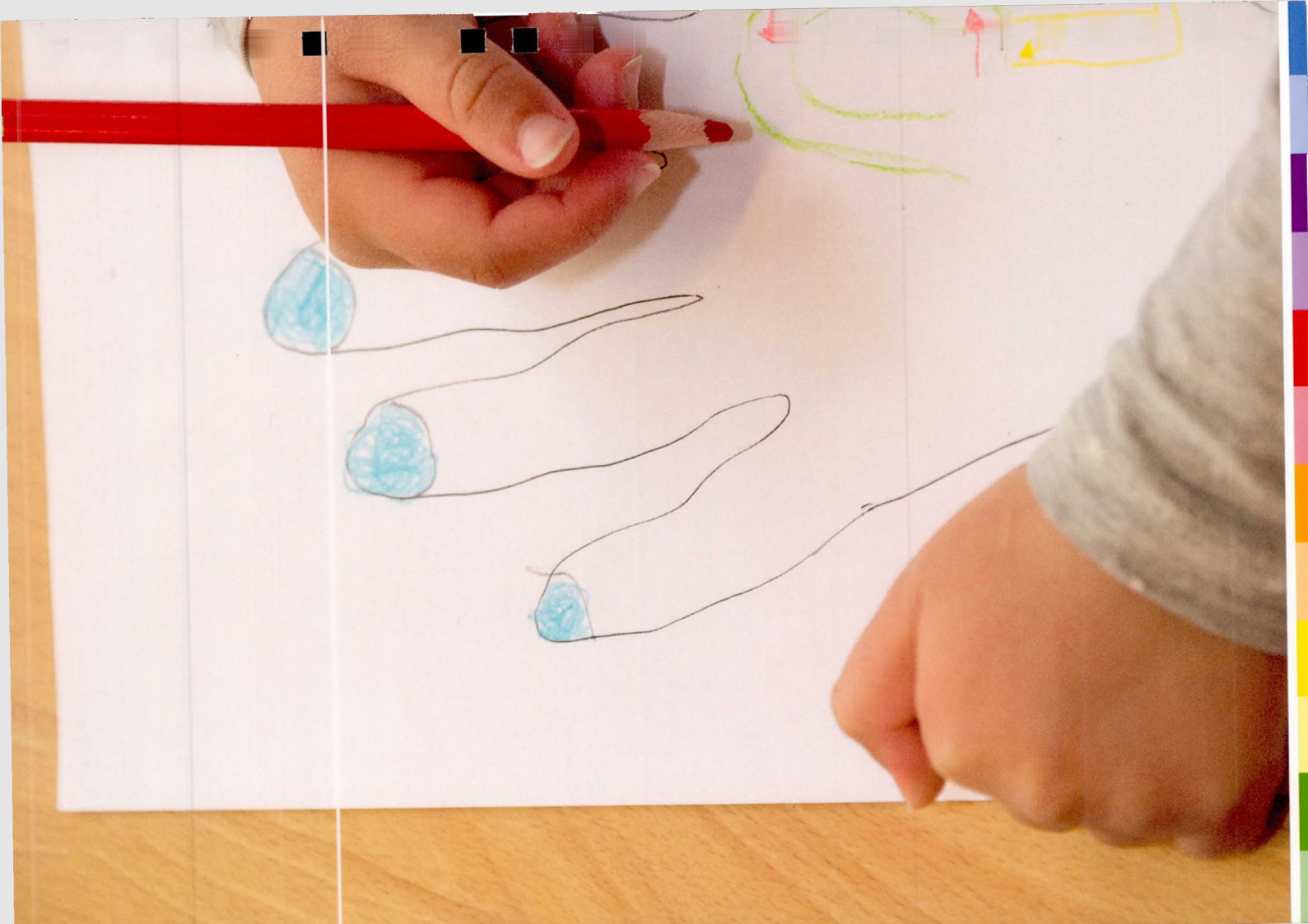
Het jaarverslag is bestemd **voor ouders, leerkrachten, intern begeleiders, schooldirecteuren, bestuurders en samenwerkingspartners**. Het bestaat uit drie delen.

Deel A beschrijft wie we zijn en wat we hebben bereikt in de afgelopen periode. Het verslag wordt afgewisseld met interviews met diverse betrokkenen, want we stellen ons graag ook persoonlijk aan u voor.

Deel B is het financieel jaarverslag en de toelichting op de jaarrekening. De nadruk ligt op verantwoording aan het ministerie van OCW. De hoofdstukindeling volgt de wet- en regelgeving.

Deel C bevat de officiële afsluiting van het jaarverslag met de controleverklaring van de onafhankelijke accountant. De delen B en C kunt u op onze website www.ppo-nk.nl bij beleidsdocumenten vinden.

Jaarverslag

Inhoudsopgave

DEEL A	
Algemene informatie	
1 Samenwerkingsverband passend primair onderwijs Noord-Kennemerland	10
Interview Elly Konijn	14
2 Organisatie	16
2.1 Wijze van aansturing: intern toezicht	16
2.2 Kantoororganisatie en werkgebieden	17
2.3 Communicatie	20
2.4 TOP-dossier	21
Interview Gerard Steenhof	24
3 Resultaten	26
3.1 Aantal leerlingen	26
3.2 Deelname speciaal (basis)onderwijs	26
3.3 Aantal toelaatbaarheidsverklaringen (TLV's)	28
3.4 Arrangementen en ondersteuningsniveaus	29
3.5 Volumes per werkgebied	31
Interview Nienke Naberman	32
4 Resultaten: perspectief voor ieder kind	34
4.1 Dekkend aanbod	34
4.2 Onderwijszorgarrangementen	35
4.3 Thuiszitters	36
4.4 Soepele overgang: van PO naar VO	38
4.5 Nieuwkomers	40
Interview Mohamed Bhoelan	42
5 Ouders (Ondersteuningsplanraad)	44
5.1 Jaarverslag OPR	44
5.2 Samenstelling OPR	45
5.3 Klachtenregeling	45
Interview Nathalie de Groot	46
6 Kwaliteitszorg	48
Interview Anne Veldt	52
7 Baten en lasten	54
Bijlage: Overzicht deelnemende besturen	58
Colofon	omslag achter

Wie zijn wij?

Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland is een stichting van 14 regionale schoolbesturen (zie bijlage 1) met 105 scholen voor primair en speciaal onderwijs in de gemeenten Alkmaar, Heerhugowaard, Langedijk, Bergen en Heiloo. Wij vinden dat ieder kind recht heeft op goed onderwijs. Daarom verbinden we onderwijsprofessionals, medewerkers jeugdhulp, kinderen en ouders.

Landelijk zijn er 76 samenwerkingsverbanden voor primair onderwijs. Zij zijn in het leven geroepen om ervoor te zorgen dat alle leerlingen passend onderwijs krijgen. De Wet Passend Onderwijs (WPO) is sinds 1 augustus 2014 van kracht en schrijft voor dat scholen, schoolbesturen en samenwerkingsverbanden samen verantwoordelijk zijn voor een dekkend ondersteuningsaanbod. Geen enkele leerling mag buiten de boot vallen, ieder kind moet zich dicht bij huis kunnen ontwikkelen.

Heeft een kind extra onderwijsbehoeften? Dan schakelt de leerkracht, intern begeleider of directeur van de school één van onze consulenten in. Samen met de ouders gaan we op zoek naar de beste oplossing.

Ons samenwerkingsverband

- 105 scholen
- 14 besturen
- 21.200 leerlingen
- 8 werkgebieden

Ons samenwerkingsverband is verdeeld in acht wijk- en dorpsgerichte werkgebieden

---

Missie

Perspectief voor ieder kind.

Visie

Ons samenwerkingsverband verenigt 14 regionale schoolbesturen. Wij vinden dat ieder kind recht heeft op goed onderwijs. Daarom verbinden we onderwijsprofessionals, medewerkers jeugdhulp, kinderen en ouders. Samen werken we aan passend onderwijs.

Kernwaarden

- Samenwerkend ✓
- Professioneel ✓
- Transparant ✓
- Flexibel ✓

Helder beleid: ons ondersteuningsplan

1

Op de website staat ons ondersteuningsplan van 2014 en de appendix op dit plan van begin 2015. Goed onderwijs voor alle kinderen in Noord-Kennemerland, dat is het doel waarvoor we met elkaar gaan. Dat doen we vanuit de volgende beleidsuitgangspunten:

1 Het succes hangt af van de leerkracht

Aan ons ondersteuningsplan ligt een brede ambitie ten grondslag: het professionaliseringsmodel¹. We zijn ervan overtuigd dat het succes van passend onderwijs afhangt van de expertise van leerkrachten en andere onderwijsprofessionals. Zij leren van en met elkaar door te werken aan concrete problemen, interventies en casuïstiek. Op deze manier vergroten zij hun deskundigheid en handelingsvaardigheid.

2 We zijn samen verantwoordelijk

Wij zijn een echte netwerkorganisatie: scholen, besturen, gemeenten en partners in zorg en opvang werken op veel terreinen intensief met elkaar samen. Passend onderwijs is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van ons allemaal. Het succes wordt bepaald door het geheel van gezamenlijke inspanningen. Willen we 'Perspectief voor elk kind' realiseren, dan is 1+1=3 noodzakelijk.

3 Ieder kind heeft talenten

We hebben vertrouwen in de ontwikkelkracht en de talenten van ieder kind.

4 School en ouders versterken elkaar

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding; de school is dat voor het

onderwijs. Door samen te werken als gelijkwaardige partners versterken ouders en school elkaar.

Op weg naar een nieuw ondersteuningsplan

In 2016 zijn we aan de slag gegaan met het tweede ondersteuningsplan voor de periode 2017–2021. We hielden vijf rondetafelgesprekken met groepen betrokkenen om waardevolle input te verzamelen:

- directeuren en intern begeleiders
- ouders en de Ondersteuningsplanraad
- schoolbestuurders en wethouders van de gemeenten in de regio
- leerkrachten en de Ondersteuningsplanraad
- consulenten, leerplichtambtenaren en jeugdhulpverleners

Zij gingen in gesprek over thema's als innovatie, professionalisering, de rol van ouders, preventie door leerkrachten, werken als een netwerk en de verbinding tussen onderwijs, jeugdhulp en zorg. Hun inbreng is meegenomen.

Op basis van ons nieuwe ondersteuningsplan wordt de meerjarenbegroting en ons jaarplan opgesteld. Ons ondersteuningsplan is een dynamisch document dat op basis van praktijkervaringen, nieuwe inzichten, externe invloeden of periodieke evaluatie kan worden bijgesteld.

---

¹ We maken een omslag van het expertise- naar het professionaliseringsmodel. In het expertisemodel neemt een specialist de concrete casuïstiek over en lost deze op. In het professionaliseringsmodel willen we vooral de leerkrachten ondersteunen in hun omgang met kinderen met diverse ondersteuningsbehoeften. Waar nodig kan men nog steeds een beroep op een deskundige. Maar wij geloven dat het lerend vermogen van professionals wordt versterkt door zelf doelen te stellen, te reflecteren op praktijkvragen en uit te zoeken wat wel en niet werkt.

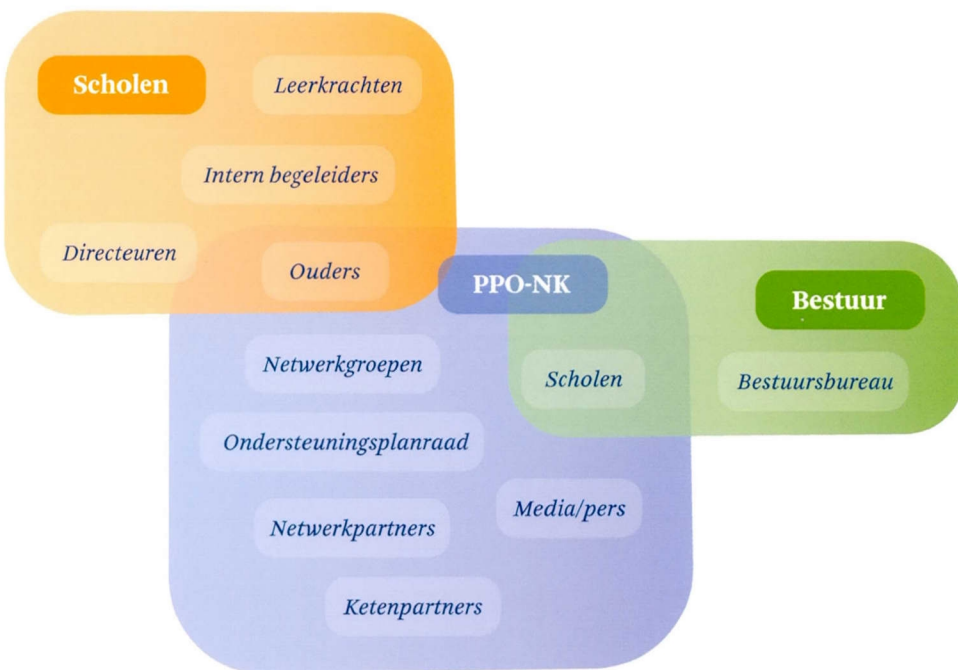
Een netwerkorganisatie

PPO-NK is bij uitstek een netwerkorganisatie: scholen, besturen, gemeenten en instellingen in de keten werken op veel terreinen met elkaar samen. In onderstaand schema is dit inzichtelijk gemaakt.

De scholen ervaren het hart van passend onderwijs als geen ander. In de scholen zijn drie groepen te onderscheiden: leerkrachten, directeuren en intern begeleiders (ib'ers). Vanuit hun functie hebben ib'ers intensief en direct contact met ons – vooral met de consulenten. Om hun werk goed uit te voeren, moeten zij tijdig en goed op de hoogte zijn van procedures, werkwijzen en beleidsmatige ontwikkelingen. Met de consulenten is er dan ook regelmatig werkoverleg.

Onze externe ketenpartners zijn bijvoorbeeld gemeenten, andere zorgpartners, scholen voor speciaal onderwijs, het POVO-beraad, voorschoolse partners en professionals binnen de keten.

Onder netwerkpartners verstaan we de partijen waarmee we periodiek contact hebben. Bijvoorbeeld de beleidsmedewerkers bij de besturen, de Inspectie van het onderwijs, ministerie OCW, collega's van andere samenwerkingsverbanden, PO-Raad en landelijke werkgroepen.

‘De regels zijn er voor ons en niet andersom’

Als wethouder van Onderwijs heeft Elly Konijn veel te maken met ons samenwerkingsverband. Ze is blij met de vorderingen en met het feit dat er spijkers met koppen worden geslagen.

Hoe verloopt de samenwerking tussen PPO-NK en de gemeente?

“Ik ben heel tevreden. We leren elkaar steeds meer kennen en waarderen. Onze gezamenlijke ambities hebben we vastgelegd, ook regionaal. Ook voor complexe situaties met kinderen weten we elkaar te vinden. Daarvoor zoeken we oplossingen binnen het samenwerkingsverband en de mogelijkheden binnen mijn portefeuille onderwijs en leerplicht.”

Hoe hanteert de gemeente die leerplicht?

“In principe gaat elke leerling met passend onderwijs naar school. Er zijn natuurlijk regels. Maar de regels zijn er voor ons, wij zijn er niet voor de regels. De leerplichtambtenaar heeft ook een signalerende functie. Soms moet je een kind een bepaalde periode vrijstelling geven. Dat is onze verantwoordelijkheid als gemeente, maar voordat we dat doen, vragen we altijd advies aan het samenwerkingsverband.”

Wat kan de gemeente met het samenwerkingsverband doen bij complexe problemen?

Stel, een kind zit thuis en het is niet helder of het naar school, naar de dagbesteding of naar Jeugdhulp zou moeten. Dan gaan we niet eerst met die instanties onderhandelen, maar regelen we het meteen en kijken achteraf wie het betaalt. In het begin was dat niet vanzelfsprekend, we hebben dat eerst moeten aftasten. De directeur van PPO-NK en ik schakelen nu steeds sneller, complexe situaties zijn eerder opgelost. Dat is in elkaar investeren en elkaars taken kennen.”

Wat is de kracht van het samenwerkingsverband?

“Dat kind en ouders centraal staan. De leerkracht, de ouders en de andere partners zijn samen verantwoordelijk voor het leren van het kind. Nieuwe manieren van werken vind ik erg waardevol, zoals de virtuele werkplaats op de website, het TOP-dossier en alle netwerkgroepen. Ook het uitgangspunt – leren door het te doen – is goed.”

Waar hangt het succes van passend onderwijs van af?

“Of de scholen de basis op orde hebben. Voor de gemeente is het van belang dat leerkrachten verschillende soorten onderwijs kunnen bieden en ook vroegtijdig problemen signaleren. Dan hebben kinderen minder extra ondersteuning of hulp van Jeugdzorg nodig. We moeten goed naar leerkrachten luisteren en investeren in hun deskundigheid. Het is nieuw, en daarvoor moet je innovatief zijn. Dat is PPO-NK zeker. Maar het komt vooral op de scholen zelf aan.”

Dit hoofdstuk geeft een korte indruk van de wijze van aansturing (2.1), de kantoororganisatie (2.2), de communicatie (2.3) en een belangrijk hulpmiddel om passend onderwijs in de praktijk vorm te geven: het Totaal Ontwikkel Plan (2.4).

2.1 Wijze van aansturing: goede en passende ‘governance’

Vanaf de start in augustus 2014 zijn wij een stichting met een algemeen bestuur en algemeen directeur. De bestuurders van onze 14 deelnemende schoolorganisaties vormen samen het bestuur. Destijds is afgesproken om in twee jaar toe te groeien naar een raad-van-toezichtmodel waardoor de onafhankelijkheid van bestuur en intern toezicht goed zijn geborgd en gestructureerd.

Toezicht

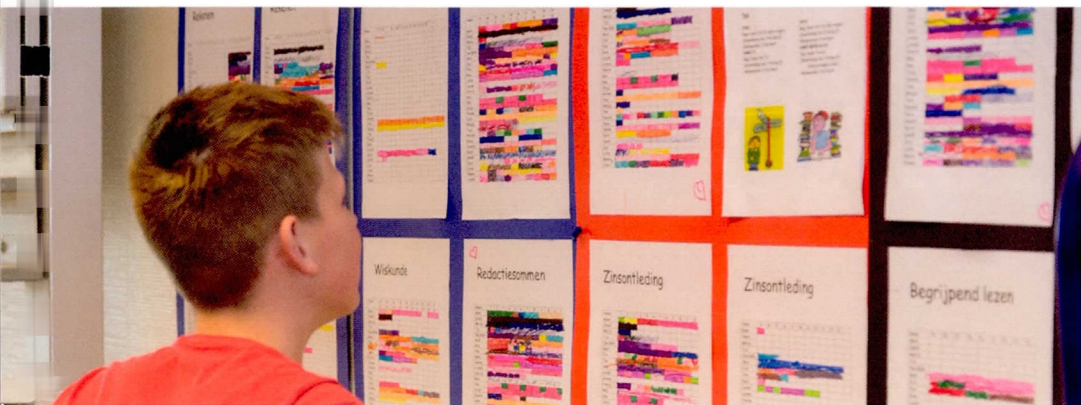
Om risico's van rolverwarring en -conflicten te voorkomen is het van belang afspraken te maken over onafhankelijk intern toezicht en goed bestuur. De belangen van schoolbesturen en het samenwerkingsverband zijn niet gelijk aan elkaar. Schoolbesturen houden toezicht op het samenwerkingsverband, naast het feit dat zij ook het samenwerkingsverband besturen. Hun eigen individuele zorgplicht valt samen met de zorgplicht voor passend onderwijs in de hele regio.

In 2016 is het onderwerp ‘good governance’ diverse keren aan de orde gekomen in het bestuur. In nauwe samenwerking met de werkgroep is besloten tot een tussenstap. Op de weg naar een daadwerkelijke scheiding tussen bestuur en toezicht wordt een situatie gecreëerd die daarbij zo dicht mogelijk in de buurt komt. Er zijn de volgende zaken in gang gezet:

- Er is een beknopt toezichtkader² opgesteld dat voor het bestuur geldt als leidraad en ‘moreel kompas’.
- Het managementstatuut, met de verantwoordelijkheidsverdeling tussen bestuur en directeur, is gewijzigd.
- De bestuursvergaderingen worden geleid door een onafhankelijke voorzitter.
- Er zijn drie bestuurscommissies ingesteld: financiën, kwaliteit en remuneratie.

---

² Bij good governance gaat het niet alleen om structuur. Ook gedrag en rolneming zijn van betekenis.

In het voorjaar van 2018 worden deze zaken geëvalueerd. Verdere vervolgstappen worden mede bepaald aan de hand van de ontwikkeling van een nieuwe, landelijke governance code.

In 2016 kwam het bestuur zeven keer bijeen. In deze vergaderingen kwamen onder andere de volgende onderwerpen aan de orde:

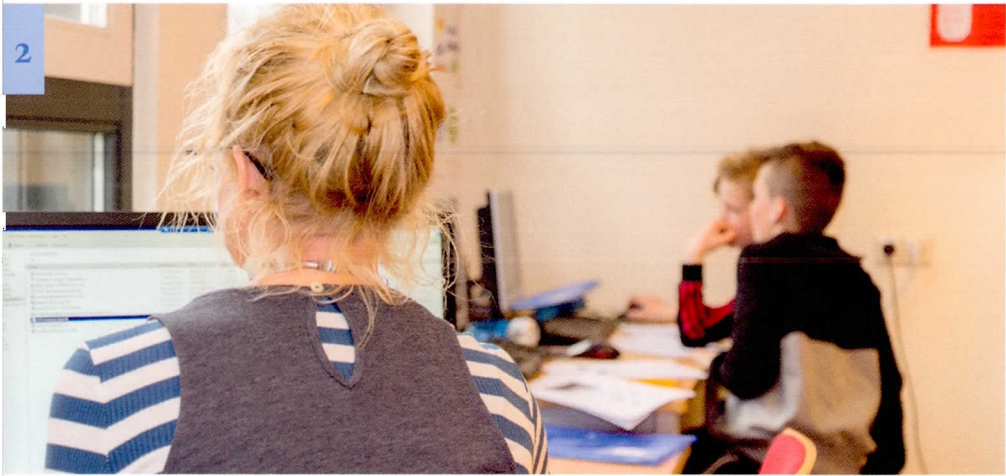
- de trimesterrapportages
- de (meerjaren)begroting en onze vermogenspositie
- het jaarverslag 2014 - 2015
- de huisvesting
- het functiehuis en de functiewaardering
- het webbased groeidocument (TOP-dossier)
- het nieuwe ondersteuningsplan
- de resultaten van de 'tweede enquête passend onderwijs'
- beleid voor nieuwkomers en beleid voor doorstroom PO-VO

2.2 Onze organisatie

Als organisatie streven we naar de juiste omvang en samenstelling om onze wettelijke taken perfect uit te voeren: *lean and mean*. Lean staat voor de ambitie onszelf continu te verbeteren en het vermogen te vergroten om innovatief te denken voor kinderen bij wie de ontwikkeling niet vanzelf gaat. Mean heeft te maken met vaardigheid en over 'van waarde zijn'. Daarin investeren we onder meer door reflectie en professionalisering.

Ons compacte team bestond in 2016 uit de algemeen directeur, een management-assistent, een kwartiermaker bedrijfsvoering en een ondersteuningsteam van negen consulenten³ passend onderwijs. In 2016 bedroeg de omvang van ons vaste team 11,7 fte. Deze omvang zal de komende jaren naar verwachting stabiel blijven.

³ In 2016 veranderde de oude functienaam van onderwijsexpert in die van consulent passend onderwijs.

De consulent en het werkgebied

Elke consulent is verantwoordelijk voor één werkgebied. De consulent helpt scholen bij het benoemen van onderwijsbehoeften en het formuleren van passende arrangementen. De consulent werkt nauw samen met scholen, ouders, jeugd- & gezincoaches en leerplichtambtenaren. Elk werkgebied beschikt over een eigen budget voor extra ondersteuning op de basisschool. Door het budget te decentraliseren kan er snel gehandeld worden. In overleg met professionals zijn de consulenten ervoor verantwoordelijk dat de middelen zo effectief mogelijk worden ingezet. Het budget kan ook schooloverstijgend worden aangewend, bijvoorbeeld bij een gezamenlijke aanpak voor meerdere kinderen of bij innovaties.

De bedoeling is dat de werkgebieden zich geleidelijk gaan ontwikkelen als een leergemeenschap. Professionals komen periodiek bijeen, informeren elkaar en bespreken relevante trends, cijfers en ontwikkelingen. Zo ontstaat er hopelijk een professionele werkcultuur van samenwerking, reflectie, dialoog en eigenaarschap.

Onze consulenten zijn een onmisbare spil bij de realisatie van passend onderwijs. De aard van de functie van consulent stelt hoge eisen aan hun persoonlijke en professionele competenties. Zij moeten communicatief vaardig, flexibel en veranderingsgericht zijn en daarnaast op een consistente wijze invulling geven aan onze visie en missie. Hoewel zij pas relatief kort op deze wijze binnen de organisatie werkzaam zijn, vormen zij inmiddels een hecht team. Zij zijn steeds beter in staat professioneel invulling te geven aan hun brede en veelzijdige functie. Zij hebben werkende weg hun positie in de richting van de scholen verstevigd. Een knappe prestatie voor een jong team.

Functiehuis

Wij hebben ervoor gekozen om verantwoordelijkheden en bevoegdheden via de werkgebieden laag in de organisatie te beleggen. Doordat functies helder zijn beschreven kunnen medewerkers zich verbinden aan de eigen te bereiken resultaten. In 2016 is het proces van het opstellen en waarderen van onze functies afgerond.

Conform cao

Het samenwerkingsverband hanteert een eigen werkgelegenheidsbeleid. Arbeidsomstandigheden en secundaire arbeidsvoorwaarden worden met een personeelsvertegenwoordiging overlegd. Het beleid is conform de cao Primair Onderwijs. De personeelsvertegenwoordiging bestaat uit drie leden en werkt actief aan het opbouwen van het referentiekader voor PPO-NK.

Externe inhuur

Om alle arrangementen te kunnen uitvoeren, huren we ook mensen in bij organisaties die vroeger de ambulante begeleiding verzorgden: Heliomare en Aloysius/Gedragpunt (speciaal onderwijs). Met beide organisaties zijn langlopende overeenkomsten gesloten. De inzet, omvang en expertise worden op cyclische wijze geëvalueerd.

Beide instellingen geven aan dat medewerkers graag werken binnen PPO-NK. Ze worden geraadpleegd vanwege hun deskundigheid en krijgen de professionele ruimte. In 2016 bedroeg het aantal fte 2,46 (Heliomare) en 6,0 fte (Aloysius /Gedragpunt).

In 2016 is besloten een pilot op te zetten voor een bovenschoolse ondersteuningspool voor de uitvoering van arrangementen. Doel hiervan is een pool te vormen van flexibel en deskundig personeel die voor een korte periode snel extra ondersteuning kan bieden op scholen. De pilot wordt in eerste instantie uitgevoerd op scholen van drie besturen: Saks, Atrium en De Blauwe Loper.

Werkgebieden en consulenten

Alkmaar-Noord: Aafke Pinedo

Alkmaar-Zuid: Gerard Steenhof

Alkmaar-Oost: Quirine Pronk (vanaf 1.10.16)

Langedijk: Kristel de Wit

Bergen: Saapke Wakker

Heerhugowaard-Noord: Danne Noë

Heerhugowaard-Zuid: Merel Knaup

Heiloo: Manuela de Bruijne als vervanger voor Lisette Visser

Consulent so/sbo en speciale voorzieningen:
Regien Looijen

Verhuizing

In 2016 zijn we verhuisd naar een andere locatie. Sinds 17 mei 2016 zijn we gevestigd in het Regiohuis, een verzamelgebouw vlakbij station Alkmaar-Noord. Daar werken we op één verdieping samen met het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs. We delen er de infrastructuur en de ontmoetingsplekken voor professionals onderwijs en zorg. Onze samenwerking maakt het makkelijker en plezieriger om de doorgaande lijn naar het voortgezet onderwijs goed af te stemmen.

2.3 Communicatie

In 2016 zijn we verdergegaan met de uitrol van het in 2015 vastgestelde communicatieplan.

In mei 2016 hebben we tegelijk met onze verhuizing de naam van ons Samenwerkingsverband aangepast. We zijn verder gegaan⁴ onder 'Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland' (PPO-NK). Deze naam geeft beter aan wat we doen. Tegelijkertijd hebben we onze visuele identiteit gemoderniseerd. We kregen een nieuw logo, een nieuwe huisstijl en een slogan die goed aangeeft wat onze ambitie is: **'Perspectief voor ieder kind'**.

Onze slogan 'Perspectief voor ieder kind' staat voor een goede weg naar zijn of haar toekomst, voor hoop en voor een gedeeld perspectief van ouders en leerkrachten.

Onze uitstraling is niet alleen visueel. Ook willen we eenduidig zijn in ons gedrag. We werken dan ook vanuit vier kernwaarden die we toepassen bij alles wat we doen: samenwerkend, transparant, professioneel en flexibel. Het 'laden' van deze begrippen is een continu proces.

Community

Wij zijn bij uitstek een netwerkorganisatie. We werken met veel verschillende doelgroepen. Het is belangrijk dat alle betrokkenen – van bestuur tot leerkracht en van wethouder tot ambtenaar jeugd-

hulp – kennis en ervaringen met elkaar delen en toegang hebben tot dezelfde informatie.

Ons netwerk bestaat daarnaast uit professionele leergemeenschappen en netwerkgroepen. Zij delen, leren en creëren samen. Om dit te faciliteren werd in mei 2016 onze nieuwe website met de community gelanceerd.

Dit platform moet geleidelijk aan uitgroeien tot de **centrale werkplaats passend onderwijs** van ons netwerk. Ontmoeting, interactie en kennisdeling is het doel. Er zijn aparte 'online kamers' voor diverse groepen: professionals, werkgebieden, bestuursleden, ouders en samenwerkingspartners. De komende periode willen we het platform 'organisch' uitbreiden met nieuwe netwerkgroepen⁵.

Een kwartiermaker heeft in 2016 de consultants getraind en begeleid in de gebruikersmogelijkheden. Belangrijke uitdaging is hoe we de gebruikers kunnen verleiden om van het traditionele 'zenden' te komen tot samenwerking en het versterken van elkaar met data en informatie: niet alleen kennis halen, maar ook kennis brengen. Eind 2016 telde de 'werkplaats' 240 gebruikers.

---

⁴ Was: Samenwerkingsverband PO Noord-Kennemerland

⁵ Netwerkgroepen zijn adviesgroepen die veelal beleid vertalen naar de praktijk. Voorbeelden van thema's zijn thuiszitters, hoogbegaafdheid, nieuwkomers.

2.4 Het Totaal Ontwikkel Plan (TOP-dossier)

Voor kinderen die extra ondersteuning⁶ nodig hebben is het cruciaal dat bepaald wordt welk onderwijs en welke opvoeding en zorg het meest passend is. De beslissingen die wij nemen hebben een grote impact op de toekomst een kind. Steeds gaat het erom te kijken naar zijn of haar mogelijkheden⁷ in combinatie met de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. Daarbij werken wij integraal: we kijken niet alleen naar de ontwikkeling van een kind op school, maar ook naar zijn ontwikkeling thuis of in de wijk.

Om precies te weten wat een kind nodig heeft, werken we sinds 2014 met het groeidocument. Dit is een papieren hulpmiddel om samen met de leerkracht, de ouders, de consultant en eventuele andere deskundigen een goede analyse en het best passende plan te maken.

Uit een in 2016 gehouden enquête geven de scholen aan dat het groeidocument een duidelijk en overzichtelijk document is en dat het de essentie goed weergeeft. De vraagstelling nodigt uit tot integraal handelen en zorgt voor een planmatige aanpak. De scholen geven in de enquête daarnaast aan dat het groeidocument het partnerschap met ouders vergroot: zij worden betrokken bij de analyse en bij te formuleren leer- en ontwikkeldoelen van hun kind. Hun inbreng wordt serieus genomen en weegt mee in de besluiten.

Het invullen van het groeidocument heeft ook nadelen: het is een papieren document, het invullen vraagt veel werk en bovendien is het niet gekoppeld aan het leerlingvolgsysteem. Daarom heeft ons samenwerkingsverband in 2016 samen met een externe partner intensief gewerkt aan een innovatieve, digitale, webbased versie van dit document, het Totaal Ontwikkel Plan (TOP-dossier).

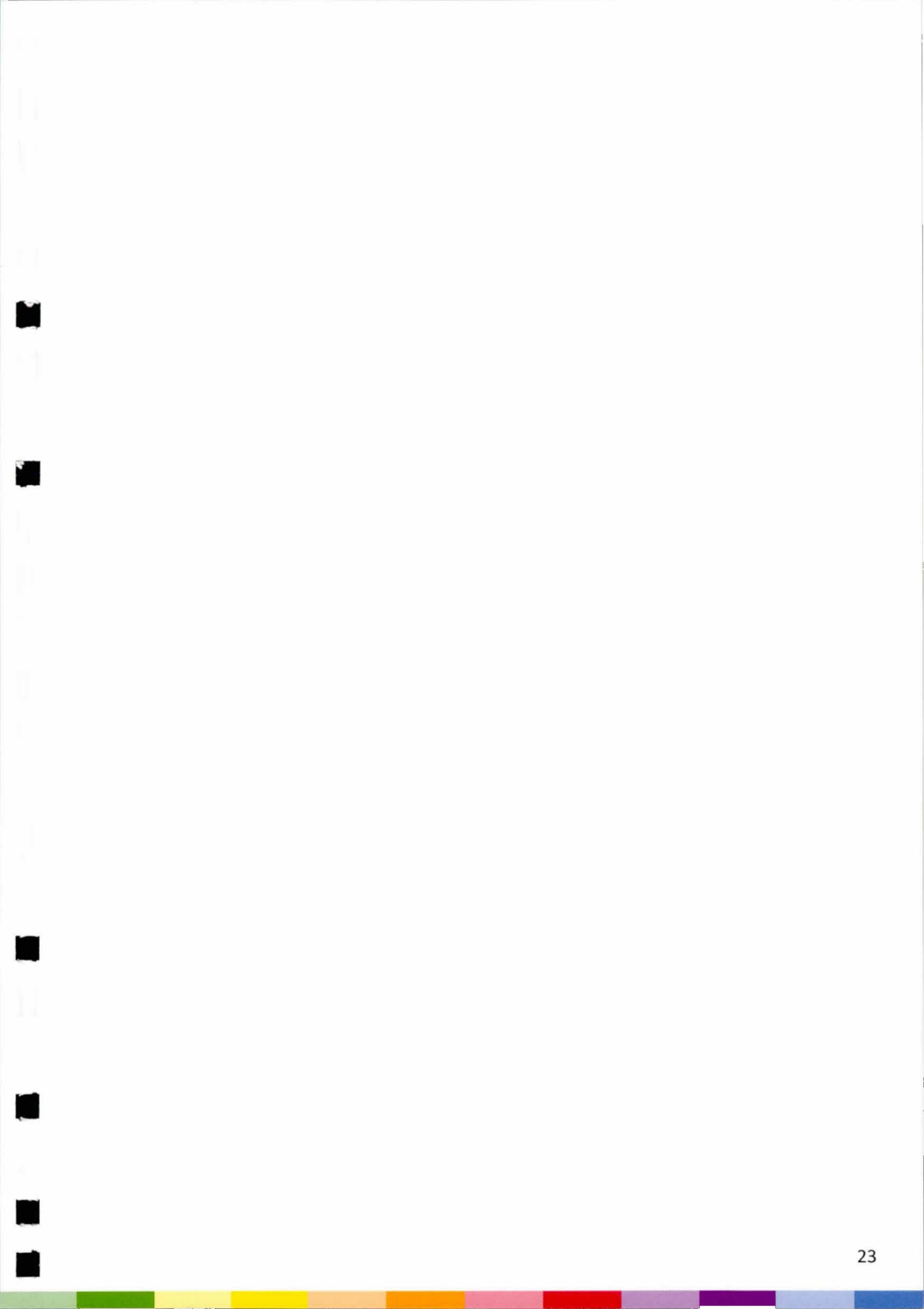
In het schooljaar 2016–2017 zijn onze scholen met het TOP-dossier gaan werken. In het najaar van 2016 zijn consultants, intern en ambulante begeleiders inhoudelijk geschoold in het begrijpen en op een juiste manier invullen van dit integrale ontwikkelplan.

De eerste ervaringen zijn positief. Dat ziet bijvoorbeeld op de kracht van het met elkaar (school, jeugdhulp en ouder) samenwerken in één document, de overzichtelijke stappen van waarnemen, begrijpen, plannen en realiseren en de automatische koppeling aan het volgsysteem.

Toch is het ook wennen. Niet iedere professional verbindt zich direct aan de gevraagde nieuwe manier van werken, is in staat de cyclus van handelingsgericht werken (HGW-cyclus) voldoende te doorgronden of de goede doelen te stellen na een gedegen analyse.

⁶ Meer dan 94% van de kinderen ontwikkelt zich goed met de basis- en lichte ondersteuning die scholen bieden. Extra ondersteuning op school of een voorziening is er voor een kleine minderheid van 5,6%.

⁷ Die omslag in denken en handelen wordt vaak geduwd met de vraag "Wat heeft dit kind nodig?" in plaats van "Wat heeft dit kind?". Niet (meer) het probleem of "etiket" staat centraal, maar de vraag welke ondersteuning het kind nodig heeft om de onderwijs- en ontwikkelingsdoelen te bereiken.

‘We zijn niet meer negen individuele consulenten’

Onze consulenten werken nu 2,5 jaar aan goed passend onderwijs. Het consulententeam heeft in die tijd een ontwikkeling doorgemaakt. Gerard Steenhof vertelt over het team en zijn werkgebied Alkmaar-Zuid.

Waar staan jullie nu als team vergeleken bij de begintijd?

“We zijn niet meer negen individuele consulenten, maar het consulententeam van het samenwerkingsverband. We zorgen voor elkaar en kunnen altijd bij elkaar terecht. Elke dinsdagochtend is er een gepland overleg. We bespreken verschillende onderwerpen en er is tijd voor contacten met anderen, zoals de leerplichtambtenaar, de ambulante begeleiders en andere ketenpartners. Er is voldoende ruimte om van elkaar te leren. Onder begeleiding houden we intervisiebijeenkomsten waarin ingewikkelde casussen besproken worden. Dit najaar was er een scholing over het TOP-dossier, zodat de consulenten de invoering beter kunnen begeleiden.”

Er is geen rechte weg van A naar B. Het is dan ook onze taak om goed te luisteren naar eventuele weerstand en om signalen en vragen vanuit scholen en werkgebieden op te vangen. Een goede scholing hoort daar eveneens bij. In 2016 werd deze gegeven aan intern begeleiders; vanaf 2017 willen we deze uitbreiden met een passend scholingsaanbod voor leerkrachten.

Op deze wijze verwachten wij dat de professionals zich beter begrepen voelen en meer geëquipeerd en handelingsbekwaam om volgens de juiste bedoelingen te werken

en verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen rol. Uitgangspunt is een cultuur van stimuleren, leren ontdekken, intervisie en feedforward.

Ook reacties bij de Helpdesk, technische onvolkomenheden of wensen op het gebied van functionaliteit en gebruiksgemak worden erin betrokken. Deze worden allemaal zorgvuldig bekeken en waar mogelijk meegenomen in reguliere updates en aanpassingen.

Het Totaal Ontwikkel Plan

Het TOP-dossier is een digitaal hulpmiddel voor scholen om samen met de leerling, de ouders en eventueel andere professionals een Totaal Ontwikkel Plan op te stellen. Zij werken met elkaar samen in hetzelfde document.

De belangrijkste voordelen voor de gebruiker zijn:

- De relevante leerlinggegevens uit het administratie- en volgsysteem worden automatisch gekoppeld, geen extra administratie dus.
  - Het eigenaarschap ligt bij de scholen. Inzage, toelichting en instemming van ouders is geborgd.
  - Het is beredeneerd vanuit de cyclus voor handelingsgericht werken. De vier fasen waarnemen, begrijpen, plannen en realiseren en de daarbij horende stappen staan ook hier centraal. Het ontwikkelingsperspectief is geïntegreerd.
  - Het is een integraal plan en gaat uit van de brede ontwikkeling van een kind.
  - Het is gebruikersvriendelijk en voldoet aan regelgeving rond privacy en bewaartermijnen.
  - Na volledige implementatie van het TOP-dossier kunnen managementrapportages automatisch worden gegenereerd op diverse niveaus.
-

‘We zijn niet meer negen individuele consulenten’

Onze consulenten werken nu 2,5 jaar aan goed passend onderwijs. Het consulententeam heeft in die tijd een ontwikkeling doorgemaakt. Gerard Steenhof vertelt over het team en zijn werkgebied Alkmaar-Zuid.

Waar staan jullie nu als team vergeleken bij de begintijd?

“We zijn niet meer negen individuele consulenten, maar het consulententeam van het samenwerkingsverband. We zorgen voor elkaar en kunnen altijd bij elkaar terecht. Elke dinsdagochtend is er een gepland overleg. We bespreken verschillende onderwerpen en er is tijd voor contacten met anderen, zoals de leerplichtambtenaar, de ambulante begeleiders en andere ketenpartners. Er is voldoende ruimte om van elkaar te leren. Onder begeleiding houden we interviewbijeenkomsten waarin ingewikkelde casussen besproken worden. Dit najaar was er een scholing over het TOP-dossier, zodat de consulenten de invoering beter kunnen begeleiden.”

Hoe vind je het werken met afzonderlijke werkgebieden?

“Dit werkt positief. In mijn werkgebied zijn 13 scholen. Samenwerken met 13 scholen is effectiever dan met 105 scholen. Ze kunnen beter van elkaar leren en samen projecten aanpakken. Binnen een werkgebied heb je soms te maken met dezelfde type scholen, dus er is veel herkenning. Elk werkgebied heeft een budget voor extra ondersteuning binnen de scholen, die samen verantwoordelijk zijn voor dat budget. Het budget wordt ingezet waar het nodig is. Dat gebeurt vanuit solidariteit. De ene keer heeft de ene school iets meer nodig, de volgende keer een andere.

Tijdens bijeenkomsten met de 13 scholen worden de arrangementen besproken. Hierdoor leren scholen van elkaar. Ook kunnen mogelijkheden voor invulling van arrangementen via de consultants bij scholen terechtkomen. Zo blijven we samen in ontwikkeling en kunnen er ook school-overstijgende initiatieven uit voortkomen.”

Kun je daar een voorbeeld van geven?

“Voor kinderen uit groep 8 van de scholen in Alkmaar-Zuid die een meer praktisch gerichte leerstijl hebben, is er een innovatieproject waarin ze een dagdeel praktijkgericht leren. Hiervoor is samenwerking aangegaan met twee scholen voor voortgezet onderwijs. Dit schooljaar zijn er vier thema's die elk zes weken duren: Consumptief, Techniek, Toneel en Groen. De kinderen bouwen tijdens de lessen een portfolio op en elk thema wordt afgesloten met een evaluatieles.

Een moeder vertelde me dat het zelfvertrouwen van haar zoon daardoor erg is gegroeid. Hij dacht altijd dat hij de slechtste was, maar kan nu ook ergens de beste in zijn. Zulke initiatieven kunnen ontstaan in de afzonderlijk werkgebieden, en andere werkgebieden kunnen profiteren van de opgedane expertise.”

3.3 Aantal toelaatbaarheidsverklaringen (TLV's)

Als de extra ondersteuning die het reguliere basisonderwijs kan bieden niet voldoende is, dan gaan we in overleg met school en ouders op zoek naar een school voor speciaal (basis)onderwijs.

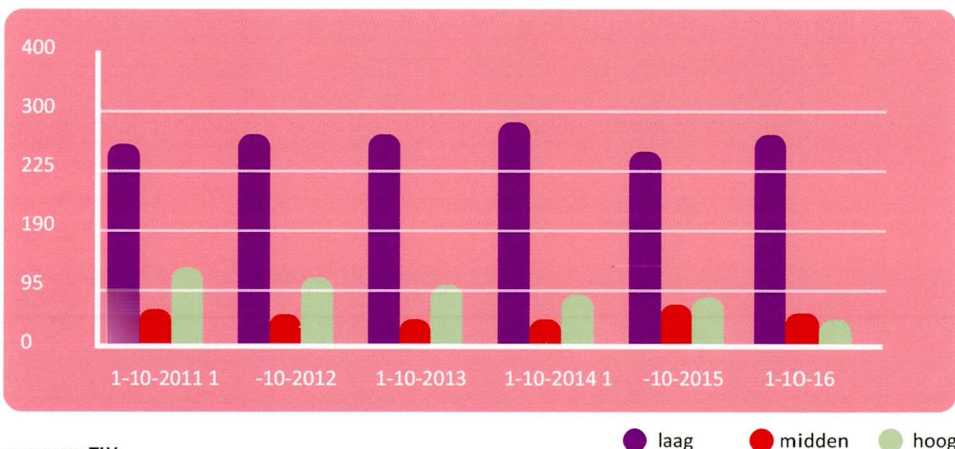
Wij spelen hierin een bemiddelende en besluitvormende rol en geven een zogenaamde toelaatbaarheidsverklaring (TLV) af waarmee een leerling toegang kan krijgen tot het speciaal (basis)onderwijs. Eventueel tijdelijk. Daarbij kijken we altijd goed naar de individuele situatie van het kind en de omstandigheden.

In 2016 bedroeg het aantal TLV's voor het speciaal basisonderwijs 151 en voor het speciaal onderwijs 334.

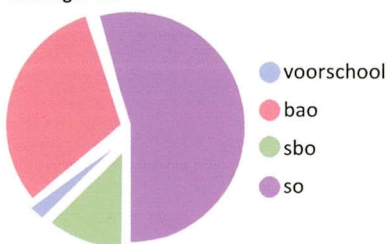
De forse toename van het aantal TLV's heeft vooral te maken met de zogenaamde herindicaties oftewel met het omzetten van de voormalige Cvi-indicaties en PCL-verklaringen in een TLV. Het schooljaar 2016–2017 is de eerste werkelijke 'nulmeting', omdat er vanaf dat moment geen omzettingen meer plaatsvinden.

De TLV's zijn verdeeld over de drie zwaartecategorieën voor het speciaal onderwijs: laag (72%), midden (16%) en hoog (12%). De meeste aanvragen (62%) kwamen van het speciaal onderwijs, 30% van het basisonderwijs en 8% van het speciaal basisonderwijs.

categorie toelaatbaarheid

aanvrager TLV

	SBO	SO	totaal
2015-2016	151	334	475

3.4 Arrangementen en ondersteuningsniveaus

Vrijwel ieder kind maakt in zijn of haar ontwikkeling weleens iets mee waardoor het even wat minder gaat. Dat kan ertoe leiden dat het kind niet tot leren komt. Meestal komt alles na verloop van tijd vanzelf weer goed. Soms niet, dan is er een steuntje in de rug nodig. De school kijkt in dat geval samen met de leerling en zijn ouders wat er nodig is om weer verder te gaan. De ondersteuning is passend: zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. We evalueren regelmatig. Is er meer of juist minder nodig? Dan passen we het niveau van ondersteuning aan.

Basisondersteuning

We hebben met elkaar afgesproken welke ondersteuning de scholen in ons samenwerkingsverband minimaal moeten kunnen bieden. We streven ernaar dat alle scholen gaan voldoen aan de vastgestelde criteria voor basisondersteuning. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de schoolbesturen.

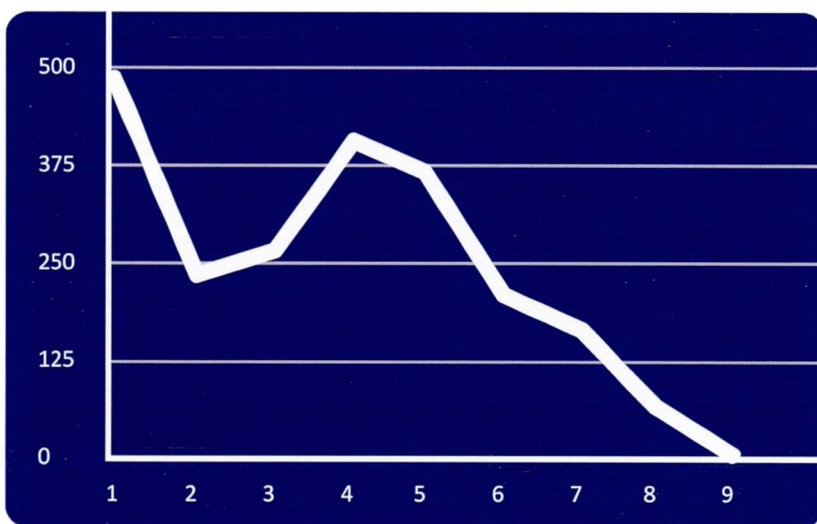
We onderscheiden vier niveaus van ondersteuning:

- **Ondersteuningsniveau 1:**
lichte ondersteuning als onderdeel van de basisondersteuning
  - **Ondersteuningsniveau 2:**
extra ondersteuning binnen de school, gericht op preventie en vroegtijdig handelen
  - **Ondersteuningsniveau 3:**
extra ondersteuning door externen op school
  - **Ondersteuningsniveau 4:**
speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs S(B)O
-

3 *Extra ondersteuning*

De extra ondersteuning overstijgt de basisondersteuning en is georganiseerd in de vorm van arrangementen (licht, kortdurend, zwaar, langdurend). Het kind krijgt ondersteuning binnen de school – eventueel met behulp van middelen, menskracht of expertise van buiten de school. In de hierna volgende tabel is weergegeven op welke gebieden ondersteuning is gevraagd.

- 1 structuur
- 2 eigen leerlijn
- 3 uitdagende leeromgeving
- 4 taalrijke leeromgeving
- 5 gedragsinterventietechnieken
- 6 passend leesonderwijs
- 7 passend rekenonderwijs
- 8 aanpassingen
- 9 n.v.t./niet benoembaar

categorie ondersteuningsbehoefte 2015-2016

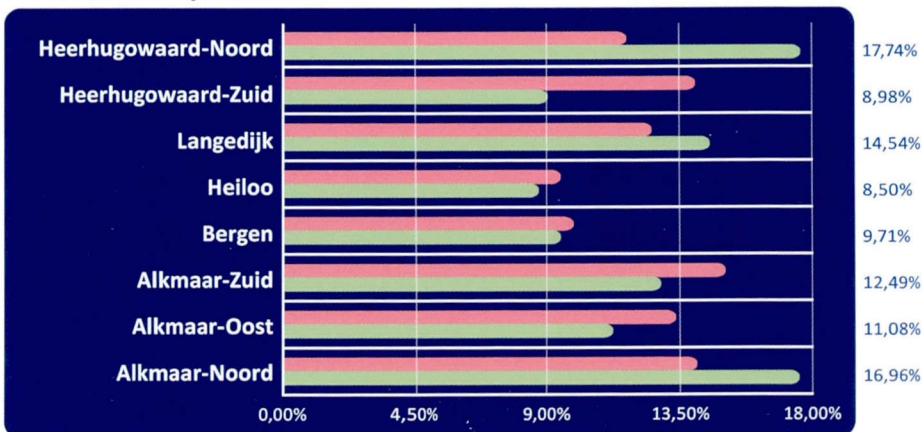
De leer- en ontwikkelingsbehoeften van leerlingen zijn verdeeld in negen ondersteuningscategorieën.

We zien dat vooral thema's als gedragsproblematiek, het aanbrengen van structuur en taal- en rekenvaardigheid om extra ondersteuning vragen.

3.5 Volumes per werkgebied

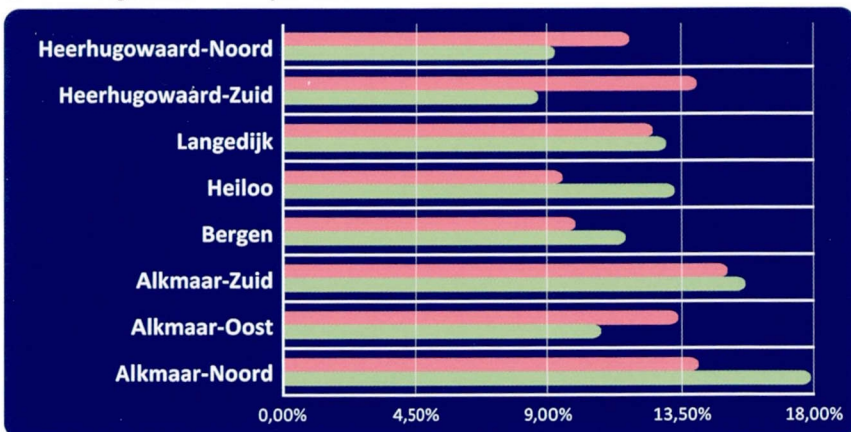
In het schooljaar 2015 – 2016 zijn ruim 1.900 Multidisciplinaire Overleggen (MDO) gevoerd. In Alkmaar-Noord en Heerhugowaard-Noord vinden relatief de meeste gesprekken plaats. In een MDO wordt samen met ouders, de school, de consulent passend onderwijs en evt. andere betrokkenen de ondersteuningsbehoefte van een leerling in kaart gebracht. Wanneer deze behoefte duidelijk is geworden, wordt gezamenlijk gezocht naar een passende oplossing. In dit overleg zijn ouders, leerling en de school gelijkwaardige deelnemers: ze zijn partners in deskundigheid als het gaat om de leerling. In het schooljaar 2015-2016 zijn 577 arrangementen toegekend verdeeld over acht werkgebieden. Hieronder treft u de relatieve verdeling aan.

aantal MDO's schooljaar 2015-2016

● aantal in leerlingenaantal ● aandeel in aantal MDO

aantal arrangementen schooljaar 2015-2016

● aantal in leerlingenaantal ● aandeel in aantal arrangementen

‘Voorheen kwam ondersteuning veel te laat’

Basisschool De Wijde Veert in Noord-Scharwoude omarmt passend onderwijs. Als intern begeleider ziet Nienke Naberman dagelijks wat de voordelen ervan zijn, maar ook waar er nog verbeterkansen liggen. Die grijpt ze aan.

Hoe zie je het effect van ons samenwerkingsverband na 2,5 jaar?

“Het meest ben ik te spreken over de manier van kijken naar kinderen: uitgaan van wat ze nodig hebben. Voorheen moest er een diagnose worden gesteld, waarbij hulp werd gezocht. Dat leidde tot grote wachtlijsten. En bij jonge kinderen durfde men nog geen diagnose te stellen. Wij zagen dan wel dat een kleuter hulp nodig had, maar dan kwam er in groep 5 pas ondersteuning. Veel te laat. Nu kunnen we meteen een arrangement starten waarbij de ouders betrokken zijn, helemaal gericht op de onderwijsbehoefte van het kind.”

Foto:

links directeur Paul
Edelschap van basis-
school De Wijde Veert
in overleg met Nienke
Naberman

Wat kan er nog beter?

“De onderwijsbehoefte brengen we in kaart in het TOP-dossier, het Totaal Ontwikkel Plan. Dit is een grote verbetering vergeleken met het vroegere groeidoocument, wat een opstapeling was van alle verslagen over een leerling. Dat waren logge dossiers. In het TOP-dossier staan alleen de actuele zaken. Het is al veel werkbaarder, maar ik vind dat het nóg beknopter kan. De administratielast is nog te groot. Maar het is ingewikkeld om die last te verlagen en toch de hulpvraag goed te beschrijven. En er zitten nog wat technische kinderziektes in. Ik heb wel ideeën voor verbetering, en de directeur van PPO-NK staat ervoor open om daar samen naar te kijken.”

Hoe gaat het nu in de praktijk?

“Er zijn nu meer kinderen met gedragsproblemen. Je kunt nog zo veel gestudeerd hebben, maar als je binnen één klas op verschillende niveaus lesgeeft, blijft dat een factor. De politiek wil kleinere klassen, maar dat lost het probleem niet altijd op. Bovendien kan een school dan te maken krijgen met ingewikkelde combinatieklassen.

Wij pleiten voor financiële middelen voor klassenverlichting. Elke school moet maatwerk mogen bieden en eigen keuzes kunnen maken voor de basisondersteuning. Zo heeft onze school een hulpklas, een klassenassistent voor twee grote groepen 3, een groep met kinderen die veel uitdaging nodig hebben, en vakleerkrachten die halve groepen lesgeven terwijl de andere helft bij de groepsleerkracht blijft. Dat geeft veel ruimte.”

4 Resultaten: perspectief voor ieder kind

Ons samenwerkingsverband speelt alert in op maatschappelijke ontwikkelingen. In dit hoofdstuk leest u waarom en hoe we een dekkend ondersteuningsaanbod organiseren. Ook een soepele doorgaande leer- en ontwikkelijn vraagt onze aandacht, bijvoorbeeld voor kinderen die van de basisschool naar de brugklas gaan.

4.1 Dekkend aanbod

Een belangrijke wettelijke taak is dat we een dekkend netwerk van volwaardig onderwijsaanbod creëren voor **alle** leerlingen in onze regio. Sommige kinderen hebben nu eenmaal een extra steuntje in de rug nodig.

Zo zijn er kinderen met veel verschillende onderwijs- en ondersteuningsbehoeften:

- leerontwikkeling en –competenties
- lichamelijke- en/of geestelijke ontwikkeling en competenties;
- sociaal-emotionele en culturele ontwikkeling en competenties;
- of een combinatie hiervan.

Bij zo'n brede variatie aan mogelijke ondersteuningsbehoeften is het onze taak te voorzien in een aanbod van scholen dat hieraan tegemoet komt, vaak door onderling expertises en specialisaties beschikbaar te maken.

Doordat we niet met een vast aanbod werken, maar met arrangementen, zijn we in staat maatwerk te bieden door creatief en flexibel te werken op basis van de behoeften.

Ook zien we een toename in groepsarrangementen waardoor meerdere kinderen profijt hebben. Zo zijn we gestart met innovatieprojecten als SKILL8 en een project voor hoogbegaafden die meer nodig hebben dan een Plusklas. De onderwijsarrangementen zijn belangrijk voor de realisatie van een dekkend netwerk. Meestal lukt het ons om maatwerk te organiseren. De mogelijke 'witte vlekken' in ons aanbod vragen continue aandacht.

Zorgplicht

Meldt een ouder een kind aan op een school? Heeft het kind behoefte aan extra ondersteuning? Dan heeft een school de verantwoordelijkheid om samen met de ouders en consulent passend onderwijs op zoek te gaan naar manieren om het kind te bieden wat nodig is. Bij uitvoering van de zorgplicht moet het schoolbestuur eerst kijken wat de school zelf kan doen. Vindt de school dat een leerling het beste naar een andere school in de regio kan gaan? Dan is het de taak van de school daarvoor te zorgen.

Naar één ondersteuningsprofiel

Vanaf de invoering van passend onderwijs zijn scholen verplicht om een ondersteuningsprofiel te hebben. Hierin staat welke voorzieningen een school heeft om leerlingen te helpen die een steuntje in de rug nodig hebben, bijvoorbeeld voor kinderen die minder makkelijk kunnen leren, lezen of schrijven.

Het profiel wordt met het hele team opgesteld. Men kijkt niet alleen naar de expertise van de school, maar ook naar de profielen van andere scholen in ons samenwerkingsverband. Tot voor kort gebruikte ieder bestuur een eigen format.

Dat maakte het voor ouders lastig om scholen te vergelijken. In 2016 is er voor alle scholen één eenduidig format beschikbaar gekomen. De scholen nemen dit format geleidelijk aan in gebruik, zodat ouders vanaf het schooljaar 2017–2018 op elke basisschool één vergelijkbaar opgebouwd profiel kunnen inzien. Zo krijgen zij sneller inzicht in verschillen.

Met het totaal van de ondersteuningsprofielen krijgen wij zicht op hoe dekkend ons netwerk is. Wij leggen alle profielen bij elkaar om dat te beoordelen. Op basis van deze schoolprofielen stellen wij de basisondersteuning vast: de ondersteuning die elke school kan bieden.

4.2 Onderwijszorgarrangementen (OZA's)

Sommige leerlingen hebben zorg nodig, omdat ze zich fysiek of mentaal niet alleen kunnen redden op school. Als een leerling op school onderwijs én zorg krijgt, spreken we van een onderwijszorgarrangement, kortweg OZA. De invulling is maatwerk: de behoefte van de individuele leerling of een groep leerlingen bepaalt de aard van het arrangement.

7-jarigen in Heerhugowaard en Alkmaar, voor begaafde kinderen met een psychische problematiek, voor nieuwkomers en voor thuiszitters. Voor de ontwikkeling van een OZA is het vanwege een integrale en effectieve aanpak⁸ noodzakelijk om intensief samen te werken met gemeenten, zorgpartners en scholen.

Zo is er in 2016 een OZA voor kinderen met een ernstige meervoudige beperking: kinderen met een verstandelijke beperking en een motorische stoornis. Ook zijn we aan de slag gegaan met een OZA voor 3- tot

⁸ Een onderwijsplan (school) en gezinsplan (jeugdhulp).

Op de basisschool zijn er maar weinig kinderen die langdurig thuiszitten, maar er zijn wel factoren die kinderen belemmeren. In het voortgezet onderwijs kunnen die factoren leiden tot thuiszitten. De netwerkgroep heeft deze risicofactoren in kaart gebracht en stelt diverse instrumenten en activiteiten voor bij het vormgeven van een effectieve aanpak.

4.3 Thuiszitters

Het is ons doel dat er geen kinderen thuis zitten⁹. Ultimo 2016 hebben wij in ons samenwerkingsverband weinig echte thuiszitters. Ook als we onderscheid maken tussen absoluut en relatief verzuim¹⁰, dan is het aantal thuiszitters zeer beperkt.

Verzuim relatief	Aantal	Waar?
16 u - 2 wk	3	HHW
2 wk - 3 mnd	8	ALK en HHW
> 3 mnd	2	ALK
verzuim absoluut	4	ALK

Eind 2015 is de netwerkgroep thuiszitters opgericht. Naast onderwijsprofessionals zitten er in deze netwerkgroep leerplichtambtenaren van alle gemeenten, een jeugdhulpverlener, een jeugdarts van de ggd, een ouder, een orthopedagoog, twee gemeentelijke beleidsmedewerkers en een vertegenwoordiger van het s(b)o. Door een regionale en gezamenlijke aanpak¹¹ willen we thuiszitten voorkomen, thuiszitters goed begeleiden en eventuele belemmeringen signaleren en oppakken.

De netwerkgroep heeft in 2016 een plan van aanpak geschreven dat vooral is gericht op vroegtijdige (zorg)signalering en preventie. Ook een heldere rolverdeling en regievoering tussen school, gemeente en jeugdhulp kwam aan bod, evenals een goede communicatie en het inzichtelijk maken van werkwijzen en -processen. Daarnaast is het van belang dat ouders weten hoe en bij wie zij hun zorgen over hun kind op school moeten aangeven.

Van belang is voorts dat we onderwijsprofessionals nog beter informeren over hun eigen rol in een vroegtijdige signalering, registratie en aanpak, bijvoorbeeld door gebruik te maken van een kijkwijzer vroegsignalering. Het onderwerp thuiszitter komt ook in het overleg van de werkgebieden regelmatig aan bod.

⁹ Onder de term 'thuiszitters' vallen twee soorten verzuim: absoluut en relatief verzuim. Van absoluut verzuim is sprake als een kind één dag niet is ingeschreven op school. Bij relatief verzuim is een kind wel ingeschreven, maar is het gedurende een korte of lange periode ongeoorloofd afwezig.

¹⁰ Zie voetnoot 9

¹¹ Thuiszitterspact; gezamenlijke aanpak gemeenten en de samenwerkingsverbanden voor PO en VO.

Activiteiten in 2016: dag van de leerplicht en inspiratiemiddag

17 maart 2016 was de **Dag van de Leerplicht**. Samen met onderwijswethouder Elly Konijn van de gemeente Alkmaar trok PPO-NK-directeur Astrid Ottenheim erop uit. Op twee scholen spraken zij met leerkrachten, ouders en kinderen over het recht op leren. “Kinderen zijn heel bewust bezig met hun onderwijs. Ze weten wat ze willen. We hebben het uitgebreid gehad over leerrecht”, zegt Astrid Ottenheim.

“Wat is er nodig om te zorgen dat kinderen gebruik kunnen maken van hun leerrecht? Bij leerplicht heb je het over ‘moeten’ en regels. Maar bij leerrecht komen aspecten naar voren zoals motivatie en het belang van een fijne leeromgeving.”

Inbreng van kinderen

De inbreng van kinderen zorgde voor nieuwe inzichten. Elly Konijn hoorde bijvoorbeeld dat je ook veilig kunt spijbelen. “Dan ga je wel naar school, maar zit je met je hoofd ergens anders.” Astrid Ottenheim: “Als je kinderen dan vraagt wat er nodig is om er wél bij te blijven, komen ze met de meest zinvolle suggesties.” Wethouder Elly Konijn: “De kinderen op de Matthiasschool vertelden bijvoorbeeld dat ze met veel meer plezier naar school gaan sinds ze in een nieuw gebouw zitten. Daar is het verzuim sterk teruggelopen. Ik heb nu ook aan leerkrachten van een andere school gevraagd om bij te houden wat hun nieuwe gebouw doet met de kinderen. Als wethouder van onderwijs heb ik veel aan die informatie; de gemeente is nu bezig met het nieuwe huisvestingsplan onderwijs.”

Op 9 november 2016 vond in de Cultuurkoepel Heiloo een inspiratiemiddag plaats over de problematiek van ‘thuiszitters’. Deze middag, die georganiseerd was door de netwerk-groep thuiszitters en onze vijf gemeenten, trok zo’n 70 belangstellenden. Zij bogen zich over het recht van elk kind om onderwijs te volgen.

En over vragen als: Maar als het mis gaat, waar ligt dat dan aan? En welke ondersteuning hebben leerkrachten en ouders nodig om te voorkomen dat kinderen thuis komen te zitten? De opbrengsten van deze middag zijn gebruikt bij het formuleren van de beleidsnota thuiszitters.

4.4 Soepele overgang: van primair naar voortgezet onderwijs

Bij de ontwikkeling van kinderen zijn veel partijen betrokken. Een doorgaande ontwikkel- en leerlijn, zonder al te veel drempels en hobbels, helpt 0- tot 18-jarigen hun talenten optimaal te ontplooiën. Vooral de verbinding tussen voorschool en basisschool en een soepele overgang van basisschool naar middelbare school vraagt aandacht.

Primair onderwijs (PO) en voortgezet onderwijs (VO) verschillen veel van elkaar. Een groepsleerkracht in het PO werkt met leerlingen van alle niveaus, geeft meestal instructie op drie niveaus en ziet leerlingen de hele week. Docenten in het VO werken met één niveau in de klas en zien hun leerlingen vaak maar een paar uur in de week. Die werkwijze is anders en levert ook een ander contact op met leerlingen en ouders.

Leerlingen moeten hieraan vaak wennen. Ook de hoeveelheid nieuwe vakken, het huiswerk en hun studievastigheden (motivatie, concentratie, werkhouding) en het leren leren spelen een rol.

Wij hebben een werkgroep POVO. Op 12 oktober 2016 organiseerden zij een grote netwerkconferentie in Heerhugowaard. Zo'n 160 professionals op scholen, consulenten PO en VO en zorg coördinatoren bogen zich over de vraag: Hoe maken we de overstap van het primair (PO) naar het voortgezet onderwijs (VO) zo soepel mogelijk?

Uitgebreid kwam de uitwisseling tussen PO en VO aan de orde: de kwaliteit van de 'warme' overdracht, het uitwisselen van leerstof, vroegtijdig signaleren en het belang van feedback. Presteert een leerling wel op niveau van het basisschooladvies?

SKILL8 bereidt kinderen voor op het voortgezet onderwijs

Sinds het najaar van 2016 is een groep van acht leerlingen uit groep 8 van verschillende basisscholen in Alkmaar-Zuid gestart met het project SKILL8.

SKILL8 is bedoeld voor kinderen met een praktijkgerichte leerstijl. Zij leren door te doen en niet zozeer uit boeken. Daardoor hebben ze soms het gevoel dat ze minder goed kunnen leren dan klasgenoten met een meer cognitieve leerstijl. Tijdens de praktijklessen gaan ze ontdekken dat ze hun eigen talenten hebben, die net zo noodzakelijk zijn om straks de overstap te maken naar het voortgezet onderwijs.

De kinderen maken gedurende het schooljaar in vier blokken kennis met vier vakgebieden: HoReCa consumptief, Techniek, Theater en Groen. In elk vakgebied volgens zij zeven lessen. Het programma wordt verzorgd door één of meer docenten van De Viaan of het Clusius College. Ieder blok eindigt met een evaluatieles. De kinderen bouwen een portfolio op waarin zij bijhouden wat ze hebben gedaan, geleerd en ervaren. Zo krijgen ze inzicht in hun eigen leerproces en talenten.

De overstap van primair naar voortgezet onderwijs. Enkele initiatieven vanuit de regio:

- Kennismakingsmiddag wordt voor nieuwe VO-leerlingen in hun klas nog vóór de zomervakantie op alle VO-scholen tegelijk georganiseerd, zodat het PO niet op alle dagen leerlingen mist.
- VO-stagiairs gaan drie dagen op stage in het PO om meer te begrijpen van de overstap voor leerlingen.
- Er is een Taal Plusklas opgezet in het VO voor leerlingen met taalachterstand.
- Consulents passend onderwijs denken bij kwetsbare leerlingen ook mee over het VO-advies van de basisschool.
- Er is een flexlokaal VO, vooral voor leerlingen die extra hulp nodig hebben bij plannen, even uit de klas moeten of minder lang in een grote groep kunnen zijn.
- Coach for you helpt leerlingen die extra hulp nodig hebben bij de overstap, <http://www.coach4youalkmaar.nl/>
- Dalton Skills is een aangepast schooltype voor leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben op het Dalton College, <http://www.daltonalkmaar.nl/groep-8/dalton-skills>

Ook in onze regio proberen vluchtelingen een nieuw bestaan op te bouwen. Het onderwijs voor nieuwkomers is niet eenvoudig. De kinderen moeten zich vertrouwd maken met een andere cultuur, spreken de taal niet of hebben taalachterstanden. Ook hebben ze vaak traumatische ervaringen of zijn er problemen in de thuissituatie. De toestroom fluctueert.

Voor leerkrachten in het regulier onderwijs is het onderwijs aan hen nog een zoektocht: hoe kom je tot een goed aanbod? Hoe kom je erachter wat het niveau is van een kind? Welke materialen zijn geschikt? Het onderwijs aan en de zorg voor nieuwkomers vraagt dan ook specifieke deskundigheid en een gerichte aanpak.

Eind 2015 hebben we een netwerkgroep opgericht die onderzoekt hoe we het onderwijs aan deze kinderen het beste kunnen regelen. Doel is dat alle nieuwkomers van 4 tot 13 jaar het onderwijs en de zorg krijgen die zij nodig hebben voor hun ontplooiing en integratie in onze samenleving. Om dit doel te behalen is het noodzakelijk alle betrokkenen intensief samenwerken en hun krachten bundelen.

De netwerkgroep bracht in kaart hoe de bestaande voorzieningen het beste kunnen worden ingezet. Zo zijn er al AZC-scholen¹² in Alkmaar (De Wissel) en Heerhugowaard (De Regenboog). Verder zijn er zijn taalvoorzieningen in Alkmaar (De Waaier), Langedijk (de Taalklas) en Bergen

(Van Reenenschool) en is er in Egmond (De Boswaid) een internationale taalklas voor de gemeente Heiloo en Bergen.

Inmiddels is er een vrijwel dekkend aanbod en zijn er vier routekaarten ontwikkeld waarin het aanbod, de faciliteiten (leerlin- genvervoer), de procedures en de rolverdeling staan beschreven.

Belangrijk is verder om meer samen te werken met de diverse taalvoorzieningen van de besturen. Het is van betekenis om gemeenschappelijke vragen en zorgen te bespreken en te delen. Bijvoorbeeld als het gaat om de inhoud en kwaliteit van het onderwijs, de professionele uitwisseling van kennis, informatie en deskundigheden en de communicatie naar ketenpartners zoals het centrum voor Jeugd en Gezin en de consulenten VO.

---

12 Op het terrein van het asielzoekerscentrum waar de kinderen wonen.

‘We missen nog twee jaar van het proces’

Bij Stichting Islamitische Scholen El Amal zijn vijf scholen aangesloten, waarvan één in Alkmaar. Als bestuurder van deze stichting is Mohamed Bhoelan vanaf het begin betrokken bij ons samenwerkingsverband in Noord-Kennemerland. Hij vertelt hoe hij de ontwikkeling ziet.

Hoe staat het ervoor met PPO-NK na 2,5 jaar?

“Ik zie vorderingen, we werken steeds meer naar elkaar toe. De vergaderingen worden steeds beter, we kunnen echt met elkaar praten en afspraken maken. Ik vertegenwoordig maar één school in Alkmaar, dat is weinig vergeleken bij andere besturen, maar het meepraten over onze school loopt goed. Het communicatieplan vind ik heel mooi, dat biedt goede handvatten. Iedereen heeft het goedgekeurd. Er is een duidelijke visie en missie en ook bereidwilligheid om met elkaar stappen te maken.”

Hoe ziet de toekomst van het samenwerkingsverband eruit?

“Er zijn nog dingen te overwinnen. We missen nog twee jaar in het proces. Onze Haarlemse school heeft in de pilot passend onderwijs van het ministerie vanaf 2013 ditzelfde proces meegemaakt, en ik zie waar groei mogelijk is. Niet alleen op het niveau van het samenwerkingsverband, want ook de PO-Raad en het ministerie zoeken nog. Het samenwerkingsverband is er in het belang van het kind, maar soms spelen bestuurlijke belangen mee. Grotere besturen met meer onderwijstypen hebben grotere belangen, dat begrijp ik. Die verschillen moeten we in acht nemen en daarom begrijp ik de discussies. Dat proces moeten we nog voltooien.”

Wat is er nodig om het proces verder vorm te geven?

“Directeur Astrid Ottenheym is een belangrijke schakel. Zoals zij communiceert en iedereen aan het woord laat, en de leiding neemt en geeft, zo zou dat overal moeten gebeuren. Daardoor zie ik vooruitgang. De expertise in het veld wordt er ook bij betrokken. Het proces moet aangestuurd worden en daar heb je de besturen voor nodig, maar met één verantwoordelijke persoon die de directie voert ontstaat er vooruitgang.”

Hoe vult El Amal passend onderwijs in?

“Op verschillende manieren. Een daarvan is educatief partnerschap. Na de overstap naar passend onderwijs heb ik op elke school denktanks van onafhankelijke ouders gevormd. Ik wilde ouders meer betrekken bij school, laten zien dat zij belangrijk zijn voor het kind en mede het resultaat bepalen. De leerkracht doet veel, maar ouders hebben ook hun verantwoordelijkheid. De denktanks zijn opgegaan in het ouderplatform. Nu moeten de mensen het zelf gaan dragen.”

5 Ouders (Ondersteuningsplanraad)

De samenwerking met ouders bepaalt het succes van passend onderwijs. Heeft een kind extra ondersteuning nodig? Dan bepaalt de school samen met ouders welk niveau van ondersteuning passend is. Ouders hebben ook inspraak in ons beleid. Daartoe is er een Ondersteuningsplanraad (OPR).

De OPR is te vergelijken met de medezeggenschapsraad van een school. De raad behartigt de belangen van ouders en onderwijsmedewerkers. Alle aangesloten besturen zijn vertegenwoordigd. Steeds meer nemen ouders ook deel aan netwerkgroepen, zoals de groep thuiszitters.

5.1 Jaarverslag

Onze OPR is opgericht op 17 december 2013. In 2016 kwam de OPR vijf keer bijeen. De volgende onderwerpen kwamen aan de orde:

- de trimesterrapportages
- het Totaal Ontwikkelplan (Top-dossier)
- het communicatieplan
- het nieuwe ondersteuningsplan en de rondetafelgesprekken
- de klachtenregeling
- de governance
- het jaarverslag
- de verkiezingen van de OPR

5.2 Samenstelling

De OPR bestaat per 31 december 2016 uit 14 leden verdeeld over 7 ouders en 7 personeelsleden. In de hierna volgende tabel staan de namen, de kwaliteit en herkomst van de leden vermeld.

naam	functie	functie	bo/so
Ilja Min	personeel	SAKS	bo (groot)
Yvonne Dellelijn	personeel	SAKS	bo (groot)
Marjon Broers	personeel	Flore	bo (groot)
Renate Bowra	ouder	SAKS	bo (groot)
Joyce van der Poel	ouder	Ronduit	bo (groot)
Breug Geluk	ouder	Ronduit	bo (groot)
Thea van der Zijden	personeel	Atrium	bo (middel)
Monique Meiboom	personeel	Blauwe Loper	bo (middel)
G.J. Stokreef	ouder	ISOB	bo (middel)
Rogier van Weert	ouder	Blauwe Loper	bo (middel)
Winanda Maljaars	personeel	Freinetscholen	bo (klein)
Lottie Jong	ouder	Ithaka	bo (klein)
Erna Verbraak	personeel	Ronduit	so
Thera Muskens	ouder	Ronduit	so
Nathalie de Groot	voorzitter		
Piet de Ruiter	ondersteuner		

5.3 Klachtenregeling

Een klacht betekent dat er mogelijk onduidelijkheid bestaat over de juiste ondersteuning voor een kind, de communicatie, onze werkwijze of onze dienstverlening. Uiteraard nemen wij klachten serieus. Als ouders of medewerkers aangeven dat een klacht te hebben, dan zorgen wij ervoor dat deze wordt behandeld en zo snel mogelijk wordt opgelost. Daartoe hanteren wij een klachtenregeling. De bedoeling is om er

samen uit te komen. Is deze oplossing niet mogelijk? Dan kan de klager zich wenden tot de onafhankelijke Landelijke Klachtencommissie Onderwijs. We hebben ook een externe vertrouwenspersoon. In 2016 zijn er geen klachten ontvangen.

Nathalie de Groot, Voorzitter Ondersteuningsplanraad (OPR)

‘Passend onderwijs is een groot goed’

Als ouder zit Nathalie de Groot vanaf de oprichting van het samenwerkingsverband in de OPR, voluit Ondersteuningsplanraad. Ze vertelt over de rol van deze raad.

Wat doet de OPR precies?

“In de OPR zitten zeven ouders en zeven leerkrachten. In het begin kwamen we maandelijks bij elkaar voor de bespreking van het ondersteuningsplan, waarin de beleidskeuzes van het samenwerkingsverband zijn vastgelegd. Inmiddels vergaderen we maximaal zes keer per jaar. We denken ook mee over het jaarplan, het financiële verslag, het TOP-dossier en de ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband. Ook zorgen we voor informatie voor de medezeggenschapsraad en de ondernemingsraad. We zijn denktank en vraagbaak, we werken dus op veel gebieden met veel partijen samen.”

Waarom ben je voorzitter van de OPR geworden?

“Vanaf het begin heb ik als ouder vanuit het speciaal basisonderwijs zitting gehad in de OPR. Nu ben ik tijdelijk technisch voorzitter: ik leid de vergaderingen, maar ben niet beslissingsbevoegd, omdat mijn jongste kind nu in het voortgezet onderwijs zit. Ik ben aangebleven omdat er ineens veel uitstroom was en er onervaren ouders bijkwamen.”

Hoe verloopt de samenwerking met anderen?

“Aanvankelijk was er nog veel onbekendheid, maar inmiddels weten veel mensen de weg naar het samenwerkingsverband te vinden. Het moet nog wel verder groeien. Maar dat gaat goed, want we hebben een sterke directeur die goed de verbinding tot stand kan brengen tussen de besturen en ons als OPR, en die ook de relatie kan leggen tussen standpunten van de besturen en het ondersteuningsplan. Als ouders nieuw in de OPR komen, komt er veel informatie op ze af, maar ze kunnen alles vragen. Stomme vragen bestaan niet. Ook belangrijk: de sfeer is goed.”

Klopt het dat passend onderwijs valt of staat bij de ouders?

“Zeker. Ouders zitten als laatste aan de knoppen, daar is het kind afhankelijk van. Leerkrachten zien jouw kind meer uren per dag dan jij als ouder en zij zien soms sneller waar ondersteuning nodig is, maar de ouders zijn beslissingsbevoegd en de stappen in het TOP-dossier vragen ook goedkeuring van de ouders. Het is mooi dat behalve met de ouders ook de samenwerking met de verschillende disciplines steeds meer haar beslag krijgt. Iedereen is bezig voor onderwijs dat past bij het kind. Dat is een groot goed.”

De wereld van passend onderwijs draait niet om de verkoop van een product of dienst. In essentie gaat het vooral om dienstbaarheid en vertrouwen; de medewerkers maken het verschil. Maar kwaliteit mag geen toevalstreffer zijn.

We hebben permanent aandacht voor het bepalen, bewaken en verbeteren van de kwaliteit. Met behulp van een heldere beleidscyclus (plan, do, study, act) zorgen wij ervoor dat we de goede dingen doen en dat we onszelf blijven verbeteren.

Kwaliteitszorg en -management zien wij als een levendig, sociaal en interactief proces. We meten onze resultaten, delen en bespreken deze met alle betrokkenen en maken afspraken over verbeteringen. Dat doen we op diverse niveaus: landelijk, binnen het samenwerkingsverband en op het niveau van de besturen en de school.

In 2016 hielden we onze kwaliteit op peil met:

- **systematische zelfevaluaties:** elk trimester houden we per werkgebied de belangrijkste ontwikkelingen bij. We evalueren en stellen indien nodig ons beleid bij.
- **de tweede enquête passend onderwijs** over het groeidocument, onze consultants en de werkgebieden.
- **gesprekken met de schoolbesturen** over de samenwerking, relevante ontwikkelingen en basiskwaliteit van de ondersteuning: waaruit bestaat deze? En hoe kunnen we deze op alle scholen aanbieden?
- **gesprekken met de directeuren en intern begeleiders.** Onze consultants bespreken met hen de samenwerking, de ondersteuningsvragen en relevante cijfers en ontwikkelingen.
- **informatie van de Inspectie van het Onderwijs.** De Inspectie heeft ons eind 2015 bezocht. Het rapport verscheen medio 2016. Dat leverde waardevolle informatie op. De ontwikkelsuggesties nemen we mee in onze jaarplanning.
- **landelijke gegevens en instrumenten.** De PO-Raad ontwikkelt een landelijk dashboard om de basiskwaliteit te meten. Ook de monitor van het Nederlands Jeugdinstituut en landelijke evaluatieonderzoeken van de Onderwijsraad en het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) raadplegen wij.

Resultaten tweede enquête passend onderwijs

We onderzoeken regelmatig hoe onze kwaliteit wordt ervaren. In het voorjaar van 2016 is voor de tweede keer de enquête passend onderwijs afgenomen. Doelgroep waren de directeurs en intern begeleiders. We onderzochten hun ervaringen met het groeidocument, de samenwerking in de werkgebieden en de rol en inzet van de consulent.

Ten opzichte van de vorige enquête uit 2015 zijn we op de goede weg. Uit de enquête blijkt dat het tijd kost om te wennen aan het groeidocument. Maar de professionals zien zeker ook de voordelen. Daarnaast is er veel enthousiasme over de professionaliteit van onze consulenten. Men ervaart de consulent als een goede, deskundige en doortastende gesprekspartner. Ook de goede bereikbaarheid (telefoon, mail) wordt geprezen. Het rapportcijfer komt uit op 8,4. Dat is een hoge score voor een nieuwe functie.

Als het gaat om de samenwerking in de werkgebieden zien we een gemengd beeld. Een derde van de scholen ervaart de samenwerking als positief: zinvol, nuttig, informatief en met korte lijnen. De meerwaarde zit vooral in het uitwisselen van kennis, informatie en expertise. Bijna een derde geeft aan dat het werkgebied nog in opbouw is, waardoor men weinig ervaring heeft opgedaan. En ruim een vijfde van de scholen vindt dat de samenwerking nog weinig oplevert.

De trimesterrapportage

6 Drie keer per jaar maken en publiceren wij de zogenoemde trimesterrapportage: één volledig overzicht van alles wat wij doen. Op het niveau van de school, het werkgebied en ons hele samenwerkingsverband doorlopen we de kwaliteitscyclus en evalueren onze resultaten.

Iedereen krijgt een helder beeld van wat we doen, waarom we dat doen en welke middelen we inzetten. Doen we de juiste dingen? Wat kunnen we nog beter doen om kinderen, ouders en leerkrachten te ondersteunen? Welke trends zien we? Om die vragen gaat het.

De trimesterrapportage is een belangrijk document voor een lerende dialoog met de schoolbesturen, gemeenten, werkgebieden, scholen en professionals.

Uit de rapportages blijkt onder meer dat de meeste ondersteuningsvragen gericht

zijn op structuur, taalontwikkeling en gedrag. We krijgen ook meer zicht op de vragen van de scholen over bijvoorbeeld ondersteuning bij het leren. Door de vragen van scholen goed in kaart te brengen, ontstaat een duidelijk beeld van passend onderwijs in de werkgebieden.

Kinderen in Bergen hebben bijvoorbeeld andere ondersteuningsvragen dan kinderen in Alkmaar-Noord. Verder zien we dat de kinderen die extra ondersteuning nodig hebben niet gelijk verdeeld zijn over de scholen. We moeten dus goed kijken hoe we een dekkend netwerk van ondersteuning realiseren.

Het maken van een trimesterrapportage is arbeidsintensief. Daarom wordt er gewerkt aan automatisch te genereren managementrapportages vanuit het nieuwe TOP-dossier. Dit zal hopelijk leiden tot een (nog) hogere betrouwbaarheid en een vermindering van het administratieve werk.

‘We zijn onderdeel van een doorgaande lijn’

Voor passend onderwijs in het voortgezet onderwijs in onze regio is er het Samenwerkingsverband VO/VSO Noord-Kennemerland, kortweg SWVNK. Directeur Anne Veldt vertelt over de kruisbestuiving met ons samenwerkingsverband.

Hebben het SWVNK en het PPO-NK veel overeenkomsten?

“Zeker. Met ons consultantenteam en onze facilitaire staf begon ik in januari 2014, en in september startte Astrid Ottenheym met PPO-NK. Inhoudelijk vonden we elkaar al snel. We delen dezelfde visie op wat kinderen en jongeren verdienen: passende opvoeding, passende zorg en passend onderwijs, en die zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarom betrekken we alle partijen eromheen daarbij, zoals de gemeente, leerplicht, ggd en Jeugdhulp. We trekken veel samen op om leerlingen die dat nodig hebben een steuntje in de rug te geven, zowel bestuurlijk als in de voorwaarden en de uitvoering.”

Waarin werken de organisaties samen?

“Op veel vlakken. In het Nederlandse onderwijssysteem zit een paar keer een knip: na de voorschool, na de basisschool en na het voortgezet onderwijs. Voor kwetsbare leerlingen zijn die knips risicovol, en wij investeren samen in goede afstemming. Een netwerkgroep onderzoekt wat 10- tot 14-jarigen nodig hebben om die overgang goed door te komen. De uitvoering is leidend. Wij bedenken het niet, we faciliteren het. Ook de consultants werken veel samen. Ze bespreken casussen en ze schuiven bij elkaar aan in het overleg met de andere partijen. En in de aanpak van dingen leren we van elkaar. Zo onderzoeken we of we het TOP-dossier van PPO-NK kunnen adopteren.

Dat heeft veel pluspunten die we ook voor het voortgezet onderwijs kunnen inzetten, daar is groot enthousiasme voor. En beleidsstukken die we maken leggen we elkaar voor. Dan is er het thuiszitterspact dat we samen opbouwen, daarin delen we eveneens de ambitie en de visie. Landelijk zitten we in netwerkgroepen om te zorgen dat samen leven écht gebeurt en dat iedereen participeert, ook kwetsbare kinderen en jongeren. Samen leren leven gebeurt vooral op scholen. Daar ligt onze opdracht.”

Sinds juni 2016 zitten PPO-NK en SWVNK in hetzelfde pand. Heeft dat voordelen?

“Dat we ‘samenwonen’ maakt dat we elkaar gemakkelijk opzoeken. Als directeuren hebben Astrid Ottenheim en ik een solofunctie, we zijn duizendpoten. We hebben het nodig om elkaar te inspireren, met elkaar te sparren en ook kritisch mee of tegen te denken. Daardoor houden we onszelf alert, ook op het feit dat kinderen en jongeren doorgaan in hun ontwikkeling en dat wij onderdeel zijn van een doorgaande lijn.”

In deel B van deze rapportage treft u ons uitgebreide financieel jaarverslag aan. Deel B en C vindt u op onze website. Hier laten we de hoofdlijnen en de goedkeurende accountantsverklaring zien: hoe is ons budget verdeeld en waaraan geven we ons geld uit?

1^e Basisonderwijs:

€ 7.238.940 (= 58% van het totaal). Dit bedrag is verdeeld over:

- Middelen t.b.v. schoolbesturen: niveau 0-1 en overgangsregeling niveau 2-3
- Middelen t.b.v. budget werkgebieden
- Ondersteuning in natura: consultants en ambulante begeleiders

2^e Speciaal (basis)onderwijs:

€ 4.094.822 (= 33%).

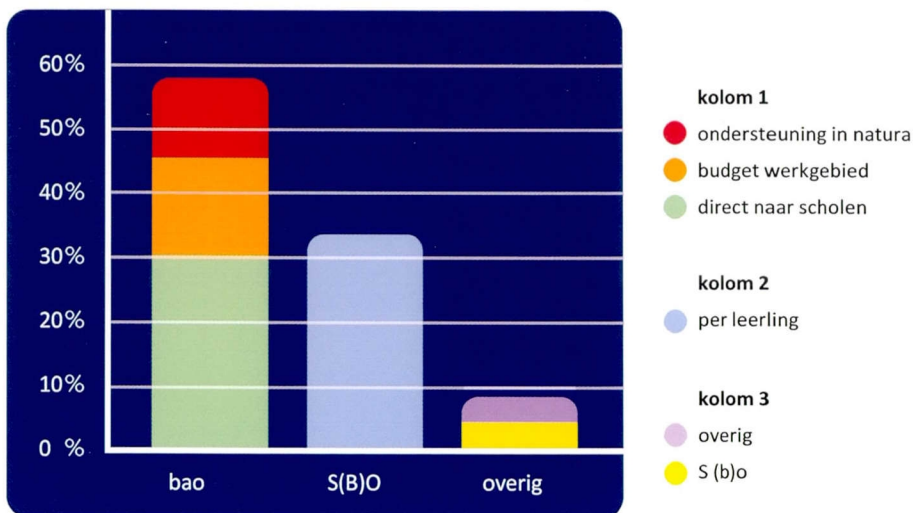
- Totaal vergoeding voor leerlingen op s(b)o

3^e Overig:

€ 1.137.400 (=9%). Dit bedrag is verdeeld over:

- Onder: s(b)o-middelen t.b.v. observatieplaatsen, extra ondersteuning sbo en s(b)o-ontwikkeling (=4,8%) € 550.000,-
- Boven: kantoor en organisatie (=4,2%) € 537.400,-

Cijfers gebaseerd op schooljaar 2016-2017.

Het samenwerkingsverband wijst haar middelen toe op basis van drie niveaus van ondersteuning:

- Basisondersteuning en lichte ondersteuning (niveau 0 en 1);
- Extra ondersteuning in het regulier onderwijs (niveau 2-3);
- Extra ondersteuning binnen voorziening (speciaal (basis-)onderwijs (niveau 4))

Basisondersteuning

In ons ondersteuningsplan is aangegeven welke basisondersteuning de scholen minimaal moeten kunnen bieden. Voor het onderhouden en ontwikkelen van deze basis en lichte ondersteuning stellen wij een bedrag (€115) per leerling beschikbaar. In totaal ca. 2,4 miljoen euro.

Extra ondersteuning

Bij de start van ons samenwerkingsverband, is gekozen voor een overgangsmaatregel van de tot augustus 2014 geldende regeling LeerlingGebonden Financiering (het zogenaamde 'rugzakje'). Dit betekent dat de scholen middelen ontvangen voor het organiseren van

zwaardere interventies en arrangementen. In het schooljaar 2015-2016 is dit bedrag nog deels gebaseerd op de omvang van de rugzakjes in 2014. Vanaf augustus 2016 is dit omgezet naar een bedrag van € 65,- per leerling (totaal ca. 1,35 miljoen euro). Naast de middelen die scholen rechtstreeks ontvangen voor extra ondersteuning beschikken de acht werkgebieden over een eigen budget voor de totstandkoming en uitvoering van arrangementen. Scholen kunnen direct een beroep doen op deze middelen, waardoor dichtbij huis inclusief onderwijs kan worden geboden. In het schooljaar 2015-2016 was dit een bedrag van totaal bijna 1,5 miljoen euro.

Bijlage

Colofon

Uitgave:

Passend primair onderwijs Noord- Kennemerland – juni 2017

met dank aan de basisscholen An Nasr en De Wijde Veert en SBO De Vlindertuin, Alkmaar

Interviews:

Ellen Segeren

www.segerentekst.nl

Algehele coördinatie en redactie:

Joost de Witte / De Witte Communicatie

www.dwcom.nl

Fotografie:

Iwan Bronkhorst

www.iwanbronkhorst.nl

Foto pagina 14: gemeente Alkmaar, foto pagina 37, 42, 44: TdH strategy+creation

Ontwerp en realisatie:

TdH strategy+creation, Alkmaar

www.teamdehaas.nl

Correspondentieadres:

Passend primair onderwijs

Noord- Kennemerland

Hertog Aalbrechtweg 5

1823 DL Alkmaar

072 792 01 10

www.ppo-nk.nl

secretariaat@ppo-nk.nl